БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 290 (9122)
ДЕКАБРИИН 11
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Текстильнэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэритэй зохилдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет текстильнэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд тухай асуудал хаража үзэбэ. Текстильнэ промышленностиин хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө хүсые, түүхэй эд хэрэглэлгэсэ саг үргэлжэ һайжаруулна, үйлэдбэриингөө технологиие шэнэдхэн хубилгана, продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэнэ, мүн үлүүлэн дүүргэнэ, шанарыень һайжаруулна. үйлэдбэрилэн гаргадаг бүдүүдэйнгээ ассортиментые нилээд олошоруулна гэжэ тус асуудалаар абтаһан тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Гэхэтэй хамта текстильнэ промышленность арад зоной эрилтые үнгэ һайнтай, ворсово, олон үнгын зурагуудтай бусад бүдүүдээр үшөө хүсэд ханганагүй, гадар болон дотор хубсаһануудай трикотаж, мүн хүүгэдэй оймһонууд багаар гаргагдана. Олон бүдүүдэй, трикотажна хубсаһануудай шанар болон үнгыень һайжаруулха шухала гэжэ тэрэ тогтоол соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй XXI съездын баталан абаһан 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудтай зохилдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, Министрнүүдэй Соведүүдые, Совнархозуудые 1965 ондо үйлэдбэриие иимэ хэмжээндэ хүргэхөөр уялгалба: **пумаажан бүд—7700—8000 миллион метр хүрэтэр, нооһон бүд—500 миллион метр, лён бүд—635 миллион метр, торгон бүд—1485 миллион метр, трикотажна хубсаһа—940 миллион хэһэг, оймһонуудые—1250 миллион паар хүрэтэр гаргадаг болохо.**

Текстильнэ эд бараагаар арад зонойнгоо эрилтые һайнаар хангаха зорилгоор үйлэдбэрилэгдэдэг эд бараанайнгаа ассортиментые олошоруулха, шанарыень һайжаруулхаар хараалагдана. Тиигэхэ зуураа, нэхэлгынгээ талаар шэнэ бүдүүдые бии болгохо, гоё үнгэтэй, элдэб зурагуудтай байлгаха, натуральна болон химическэ утаһануудаар элдэб бүдүүдые гаргаха, тусхай химическэ болбосоруулгатайгаар бүдүүдые ехээр гаргадаг болохын тула хэмжээ абаха. 1960 онһоо эхилжэ, костюмай штапельна бүд, багаар агшадаг, нугалаа гарасагүй меланжева, самсын эреэн бүдүүдые, плащын нэбтэрсэгүй бүдүүдые гаргадаг болохо. Багаар агшадаг, платиин нугалаа гарасагүй штапельна бүдүүдые, нооһон бүдүүдые 1963 онһоо гаргаха.

Долоон жэл соо бүд нэхэлгые иимэ хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэжэ тогтоолоор хараалагдаа:

пумаажан, меланжева бүдүүдые, ситецүүдые, байка, гадар хубсаһанай замшева бүдүүдые, вельвтон, сэмбэ — 1,6—1,9 дахин, вельвет болон хахад баархат түхэлэй үһэлиг бүдүүдые—3,8—4 дахин дээшэлүүлхэ:

искусственна болон синтетическэ утаһаар торгон бүдүүдые—1,8 дахин, тэрэ тоодо костюмай штапельна утаһа—4,1 дахин, үһэтэй бүдэй утаһа—3,2 дахин, дотор хэдэг бүдэй утаһа—3—3,6 дахин дээшэлүүлхэ;

камвольна утаһа холисотой нооһон бүдүүдые—2 дахин;

трикотажна дотор хубсаһа — 5 дахин, нооһон, холигдомол нооһон утаһаар нэхэһэн трикотажна гадар хубсаһа—3,5—4 дахин, тэрэшэлэн капроново утаһаар оёгдоһон оймһонуудые олоор гаргаха;

химическэ утаһаар хэмэл үзүүр арһа, синтетическэ ээрэмэл утаһаар трикотажна хубсаһа гаргадаг үйлэдбэри үргэнөөр байгуулха;

техническэ хэрэгсэлдэ ашаглаха зорилгоор нэхэгдэмэл бэшэ текстильнэ материал гаргаха, хэмэл арһа, гоёолтын элдэб үнгэтэй зүйлнүүдые гаргаха үйлэдбэри эмхидхэхэ.

Долоон жэлэй туршада текстильнэ промышленностиин хүгжөөлгэдэ 1952—1958 онуудайхиһаа 2,8 дахин ехэ мүнгэ зөөри һомологдонхой. Тиихэдэ утаһанай 7,7 миллион ээрүүл ашаглагдаха гэхэ гү, али 1952—1958 онуудайхиһаа 4,5 дахин ехэ болоно. Бүд нэхэлгын 157 мянган станок ашаглагдажа, түрүүшын долоон жэлэйхиһээ 3,1 дахин олон болохо.

Текстильнэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие гол түлэб ашаглалгада үгтэхэ барилгануудта хэрэглэхэ, текстильнэ шэнэ предприятинуудай барилгануудые богони болзорто (хоёр гурбан жэлһээ дээшэ бэшэ) дүүргэхэ, мүнөө хүдэлжэ байһан текстильнэ предприятинуудые шэнэдхэн хубилгаха, үйлэдбэриень үргэдхэхэ хүдэлмэриие түргөөр ябуулхыень союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые, Министрнүүдэй Соведүүдые, партиин крайкомууд болон обкомуудые, крайгүйсэдком болон облгүйсэдкомуудые, совнархозуудые КПСС-эй ЦК болон ССР Союзай Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Текстильнэ промышленностьда шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, аша үрэ ехэтэй технологи хэрэглэхэ, үйлэдбэриин процессүүдые оньһожоруулха болон автомат техникээр хангаха, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгээр һэлгэхэ, хүдэлжэ байһан хуушанай түхеэрэлгые комплексно аргаар шэнэдхэн хубилгаха талаар хэмжээ-ябуулганууд энэ тогтоол дотор хараалагданхай. 1965 он болотор пумаажан бүдэй промышленностьда шангаадаг приборнуудтай ээрэлгын машинануудай хэмжээе 93 процент хүрэтэр, нэхэлгын автомат, станогуудые—75 процент, нооһон бүдэй промышленностьда ээрэлгын машинын хэмжээе—90 процент, нэхэлгын станогуудые—69 процент, тиихэдэ лён бүдэй промышленностьда тэдэ түхеэрэлгэнүүдые тус бүридэнь 65, 96 процент хүрэтэр дээшэлүүлхээр хараалагдаа.

Долоон жэлэй туршада хамһабариин, мүн ажал ехэтэй хүдэлмэриие, фабрика дотор ашаа шэрэлгые оньһожоруулжа дүүргэхэ. Продукци шанаржуулха хүдэлмэридэ таһалгаряагүй үйлэдбэри үргэнөөр хэрэглэхэ, пумаажан бүдэй утаһые дахинаа жэгдэрүүлгэгүйгөөр ээрэхэ, нооһо ээрэлгые түргэдхэмэл системэдэ оруулха, хэмэл утаһанһаа штапельна лентэ сэхэ абаха технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри дүүргэгдэхэ байна. Ээрэлгын, мүн нэхэлгын үйлэдбэридэ утаһанай таһаралгые хоёр—гурба дахинһаа бага бэшээр доошолуулха хэрэгтэй.

Текстильнэ промышленностиин предприятинуудые мүнөө үеын технологическа түхеэрэлгэнүүдээр хангахын тула 1958 онтой жэшэбэл, 1965 он болотор ээрэлгын машинануудые 7 дахин, нэхэлгын станогуудые—3,1 дахин ехээр гаргаха гэжэ тогтоол дотор хараалагдаба.

Текстильнэ машина бүтээлгын заводуудые үргэдхэхэ, шэнэдхэн хубилгаха, тиимэ шэнэ предприятинуудые байгуулха талаар, тэдэниие түмэр отолдог универсальна тусхай түхеэрэлгэнүүдээр хангаха машина, станогууд болон агрегадуудай шанарыень һайжаруулха, машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын болон конструкторска базануудые үргэдхэхэ талаар хэмжээ-ябуулганууд зохёогдоо. 1952—1958 онуудайхида орходоо долоон жэлэй туршада текстильнэ, хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгэдэ һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн 3,5 дахин ехэ болоно.

Машина бүтээгшэд текстильнэ промышленностиин предприятинуудта бүтээсэ ехэтэй станок, машина, аппарат болон түхеэрэлгэнүүдые гаргаха үйлэдбэри эмхидхэхэ, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн хубилгахын. хамһабариин хүдэлмэринүүдые оньһожоруулхын тула типовой узел, детальнуудые централизованно аргаар гаргаха уялгатай.

Текстильнэ үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг материалнуудай шанарыень һайжаруулха, тэдэниие үйлэдбэрилгэдэ синтетическэ дабирхай болон пластмасс гэхэ мэтын шэнэ зүйлнүүдые хэрэглэхэ. Эдэ хэрэгсэлнүүдые гаргадаг предприятинуудые шэнэдхэн хубилгаха ба мүнөө үеын түхеэрэлгөөр хангаха хэмжээнүүд хараалагдаба.

Сэбэрлэгдээгүй хлопогой, хлопогой утаһанай шанарые һайжаруулха, ургаса ехэтэй, һайнаар ээрэгдэдэг хлопогой шэнэ сорт байгуулгаар селекционно хүдэлмэри үргэдхэхэ талаар хэмжээ абахые Узбегэй ССР-эй, Казагай ССР-эй, Азербайджанай ССР-эй, Киргизиин ССР-эй, Таджигай ССР-эй, Армениин ССР-эй, Түркмениин ССР-эй компартинуудай ЦК-нуудта, Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министерстводэ дурадхагдаа.

Союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство нооһоной лён-долгунецын, улһанай, джудай, кенафай шанарые, тэдэнэй абалгые һайжаруулха талаар хэмжээ абаха, торгоной ургасые дээшэлүүлхэ, мүн шанарыень һайжаруулха талаар хэмжээ-ябуулга хараалаад, тэрэнээ бэелүүлхэ уялгатай. Тиихэ зуура, түрүүшын ээлжээндэ тутова модоной сагаан торгон утаһа оройдог хорхойе хараадаа абаха шухала.

СССР-эй Госплан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй химиин талаар Гүрэнэй Комитет, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Совет, Белорусиин ССР-эй Министрнүүдэй Совет, Казагай ССР-эй Министрнүүдэй Совет, Эстониин ССР-эй Министрнүүдэй Совет, совнархозууд эдэ хүдэлмэриие хангаха ёһотой гэбэл:

утаһанай бүхые, нэгэ жэгдыень хараадаа абан, хэмэл, мүн синтетическэ утаһануудай шанарые эрид һайжаруулга, бүдүүдтэ үнгэ оруулдаг элдэб шэрэ будагтай утаһа ехээр гаргалга, вискозно болон капроново утаһа ехээр гаргалга, тэрэшэлэн синтетическэ утаһануудай ассортимент олошоруулга;

текстильнэ утаһа болон бүдүүдые шэрдэхын тула шанар һайнтай будагуудые хүрэхэ зэргээрнь үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэ.

Текстильнэ үйлэдбэрилгын талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие саашадань хүгжөөхын зорилгоор текстильнэ промышленностиин научно-шэнжэлэлгын комплексно институдуудые, предприятинуудай дэргэдэ научно-шэнжэлэлгын лабораторинуудые эмхидхэхэ тухай союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй болон совнархозуудай дурадхалнууд абтаһан байна.

Текстильнэ промышленностиие хүдэлмэрилэгшэдөөр гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Тэрэниие хараадаа абан, ойрын жэлнүүдтэ текстильнэ промышленность болон тус промышленностиин машина бүтээлгэдэ инженернэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэды шэнээн хэрэгтэй байһые тодорхойлхо, вузуудай аспирантура, научно-шэнжэлэлгын институдуудаар дамжуулан научна хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэхые СССР-эй Госплан, СССР-эй дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудай министерстводэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Текстильнэ промышленностиин мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудта ажалай эмхидхэлые саашадань һайжаруулха, ариг сэбэр болон элдэб гэнэ оһолой болохогүй ябадалые наринаар сахиха, тэдэ предприятинуудые вентиляционно болон гэрэл үгэхэ түхеэрэлгэнүүдээр хангахыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, совнархозуудые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Долоон жэлэй туршада текстильнэ промышленностиин хүдэлжэ байһан бүхы предприятинуудта вентиляционно түхеэрэлгэ тодхохо, агаарай температура болон шиигые автоматическа аргаар тааруулдаг түхеэрэлгэнүүдээр пумаажан бүдэй промышленностиин предприятинуудые хангалгые 1965 ондо дүүргэхэ, 1961 онһоо ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикануудай байрануудта агаарыень тааруулха түхеэрэлгэнүүдые тодхожо эхилхэ, хүдэлмэриин газарнуудые һайнаар гэрэлтүүлхэ хэмжээ абаха, текстильнэ промышленностиин бүхы предприятинуудые шухала хэрэгтэй үйлэдбэриин, ажаһуудалай гэр байрануудаар хангаха гэжэ дурадхагдаа. Текстильнэ машина болон халуун агаар, тооһо, уурал, хоротой газ татажа абаха тусхай түхеэрэлгэтэй аппарадуудые машина бүтээлгын заводууд үгэхэ ёһотой.

Текстильщигүүдэй ажаһуудалые һайжаруулха, тэдэндэ баригдажа байһан байрын гэрнүүдэй барилгые түргэдхэхэ, текстильнэ предприятинуудай оршодог районуудта хүүгэдэй ясли, сад, столово, магазинуудые, прачечна болон ажаһуудалай эрилтые хангадаг бусад предприятинуудые байгуулха талаар хэмжээнүүдые бэелүүлхыень союзна болон автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, крайгүйсэдкомуудые, облгүйсэдкомуудые, арадай ажахын соведүүдые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа.

Эрхим һайн шанартай бүдүүдээр, трикотажна болон текстильнэ бусад хэрэгсэлнүүдээр арад зонойнгоо эрилтые хангахын тула ойрын жэлнүүдтэ текстильнэ промышленностиингаа үйлэдбэриин хүсые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй тулада хүдэлжэ байһан предприятинуудые шэнэдхэн хубилгаха, шэнэ предприятинуудай барилгые түргэдхэхэ хүдэлмэринүүдые бүхы хэмжээгээр шангадхаха, мүнөө үеын технологическа процессүүдые, мүн технологическа шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёон хэрэглэхэ тон шухала болоно. Эдэ бүхы хэрэгтэ союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууд, Министрнүүдэй Соведүүд, партиин крайкомууд, обкомууд болон совнархозуудай, завод, фабрика, барилгануудай, текстильнэ промышленностиин, текстильнэ болон хүнгэн машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын, конструкторска организацинуудай директорнүүдэй, партийна организацинуудай анхаралые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хандуулһан байна.

Газетэ, журнал олоор тараажа, уншагшадта саг соонь хүргэебди

Ажалша олониитые коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлэн гэгээрүүлхэ хэрэгтэ совет хэблэл сэгнэгдэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэнэ. Мүнөө орон доторнай хэдэн мянгаад элдэб газетэ, журнал хэблэгдэн гаргагдана. Гансахан манай эндэ республиканска гурбан газетэ, аймагай хорёод газетэ, гадна зарим промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта, дээдэ һургуулинуудта хэдэн газетэнүүд хамта дээрээ зуу мянга гаран хэһэгээр хэблэгдэнэ. Тиихэдэ «Байгалай толон» гэжэ ниитэ-политическэ ба литературно-уранһайханай журнал (республикымнай культурын министерствын, уран зохёолшодой союзай орган), «Агитаторай блокнот» (партиин обкомой пропаганда ба агитациин таһагай орган)ород, бурят хэлэн дээрэ гаргагдана.

Республика доторнай газетэ, журналай иигэжэ дэлгэрһэн ушар ажалшадай соёл культурын дам саашадаа урган һалбаржа байһанай эли тодо жэшээ баримтануудай нэгэниинь боложо үгэнэ. Урдань хэрбээ хотон айлай, тосхон зоной ганса хэһэг газетэ, нэгэ хэһэг журнал захижа абаха жэшээтэй байгаа һаань, харин мүнөө совет бүлэ бүхэн шахуу өөһэдтөө хэрэгтэй газетэ, журналаа захижа абадаг заншалтай болонхой. Яруунын аймагай «Победа» колхоз 190 гэр бүлэтэй аад, хамта дээрээ 400-гаад хэһэг, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 215 бүлэтэй аад, харин 500-гаад гэхэ гү, али айл бүхэнэй хоёр гурбан элдэб газетэ, журнал абадаг юм. Энэншье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, шэнэхэн хэблэгдэһэн газетэ, һаяхан ерэһэн журнал үглөөгүүр эртэ гү, али үдэшын сүлөөдэ иража хараагүй, уншажа танилсаагүй баймсаараа олонхи зоной сэдьхэл һанаан хүсэлдөөгүй, хэлтэгы ябаха болоно ха юм. Энэ ушарһаа хэблэл гээшэ манай арад зоной үдэр бүхэнэй ажабайдалай таһаршагүй зүйл болонхой гэжэ ёһотой зүбөөр тэмдэглэгдэнэ.

Ерэхэ жэлэй газетэ, журнал захигдажа эхилһээр республика доторнай хоёр һара тухай боложо байна. Гэбэшье хэблэл тарааха хэрэг олохон аймагуудта хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэжэ үргэлжэлһөөр гэһэн тобшолол газетэ, журнал тараалгын һүүлэй дүнгүүдһээ хэхэ шухала. Хэрбээ урда урда жэлнүүдтэ промышленна предприяти, колхоз, совхоз болон эмхи зургаанууд газетэ, журнал өөһэдөө олоор захижа абадаг байгаа һаань, харин мүнөө тиихэеэ болижо, хүн бүхэн өөртөө хэрэгтэй газетэ, журналаа аминдаа захижа абаха ёһотой болонхой. Энээниие хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай, эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд ёһотойгоор анхаралдаа абаагүй, хэблэл тарааха асуудалаар үргэн ниитэ ажалшадай дунда зохистой ойлгууламжын хүдэлмэри саг соонь ябуулаагүй байна. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо, центральна зарим газетэ, журналнууд, мүн республика доторнай хэблэгдэн гаргагдадаг газетэ, журнал өөдтэй һайнаар тараагдаадүй байһаар. Тарбагатайн аймагай «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд ерэхэ жэлэй нэгэшье газетэ, журнал мүнөө болотороо захяагүй байха юм. Мүн эндэхи колхознигуудай дунда хэблэл угаа хангалтагүйгөөр тараагдана. Иимэ баримтанууд бусад зарим аймагуудта үшөө үзэгдэдэг байха юм. «Коммунист», «Партийна ажабайдал», «Залуу коммунист», мүн бусад центральна журналнууд, «Байгалай толон» журнал, «Агитаторай блокнот» илангаяа Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Ториин, Закаменай болон бусад зарим аймагуудта угаа үсөөнөөр тараагданхай.

1960 оной газетэ, журнал захиха бишыхан саг үлэбэ. Республика дотороо хэблэгдэн гаргагдадаг газетэ, журнал декабрь һарын 25 хүрэтэр үшөө захижа болоно.

Хэблэл болбол ажалшадай агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха туйлай ехэ хүсэтэ зэбсэг мүн гэжэ агитатор, пропагандист бүхэндэ һайтар мэдээжэ ха юм. Тиимэһээ партийна организацинуудай найдамтай туһалагшад—олониитэ агитаторнууд, пропагандистнууд хэблэл өөһэдөө һайса захихаһаа гадна, мүн айл бүхэндэ газетэ, журнал захиулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал табиха, энэ талаар хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ зохихо туһаламжа үзүүлдэг байха уялгатай.

Партийна организацинууд хэблэл тарааха асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулхаһаа гадна, мүн захиһан газетэ, журналынь уншагшадта саг соонь хүргэжэ үгэхэ таарамжатай хэмжээ абадаг байха зэргэтэй. Жэшээнь, Баунтын аймагай хэлхеэ холбооной контора хүдөө колхозуудта газетэ, журнал саг соонь хүргэжэ үгэхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандадаг, һаяхан ерэһэн почтоёо хэдэн үдэр соо хэбтүүлдэг байха юм. Иимэ баримтануудтай хойшодоо огто эбсэжэ болохогүй.

Газетэ, журнал гээшэ багахашье хожомдуулагдангүйгөөр, саг соогоо уншагшадта хүргэгдөөд байха зэргэтэй. Улан-Удэ городоймнай трамвайнууд дотор, республикымнай хүдөө аймагуудта ошодог автобусууд соо «Правда Бурятии» газетэ үглөө бүри һаянай худалдагдажа захалба. Энэ һайшаалтай хэрэг саашадаа али болохоор дэмжэгдэхэ зэргэтэй. Хойшодоо «Правда Бурятии» газетэһээ гадна, мүн «Бурят үнэн», «Бурядай залуушуул» газетэнүүдые, элдэб журналнуудые автобусууд, трамвайнууд дотор худалдадаг болоо хада уншагшадта айхабтар таатай зохид боложо үгэхэ байһаниинь элитэ.

Хүндэтэ агитаторнууд, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Ажалшадай дунда газетэ, журналнуудые олоор тараажа, тэдэниие саг соонь уншагшадта хүргэжэ үгэдэг байебди.

Бурят искусство, уран зохёолой декадын түгэсхэлэй концертын эсэс. В. Львовой фото.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Алтайн хизаар. Рубцовско районой «Страна Советов» гэжэ худөө ажахын артелиин колхозшингууд мал ажалай продукт элбэгээр абахын түлөө мүрысөөндэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Хэрбээ 1958 ондо гүрэндэ 1879 центнер мяха, 398 центнер нарин ноохо худалдаһан байгаа һаа, энэ жэлэй 10 һарын турша соо 3 мянган центнер мяха, 442 центнер ноохо энэ колхоз худалдаа. Зураг дээрэ: түрүү хонишон А. Крымский. Тэрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 122 хурьга, хонин бүриһөө 7,6 килограмм ноохо абаһан байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Ажахын жэлэй зарим дүнгүүд

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай һайн амжалтаар угтахын тулада манай колхозой гэшүүд дэвшэлүүлэлгэдэһэн уялгануудые абажа, аймагайнгаа худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Абаһан уялгануудаа дүүргэхын тулада колхозой партком зоной дунда эмхидхэлэй болон пшитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа.

Коммунистнуудые колхозойнгоо үйлэдбэриин гол һалбаринууд дээрэ зүбөөр хуваарилан табиха, тэдэнэй харюусалгыень үргэжэ, мэргэжэл, шадабарияа дээшэлүүлхэ гэшэ ажал хүдэлмэрэе урагшатайгаар ябуулжа, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ манай шиидхэхы удхашанартай байгаа. 100 шахуу коммунистнууд бригада, фермэнүүд дээрэ сэхэ хүдэлмэрилжэ, колхозшингуудай ажал хэрэгые толгойлон ажаллана.

Абаһан уялгануудаа дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн, доторойнгоо арга боломжо дүүрэн хэрэглэхые оролдон, долоон жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди.

ТАРЯАНАЙ ҺАЙН УРГАСА АБТАА

Коммунистнууд Б. Будаевай, С. Цыремпиловэй хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригаданууд мүнөө жэл ороохо таряанай үндэр баян ургаса хуряагаа. Түсэбэй ёһоор гектар бүриһөө 10 центнер ороохо таряа суглуулхын орондо 15,5 центнер хуряажа, даалгабаряа 150 процент дүүргээ. Тиин колхознай гүрэндэ 4400 центнер ороохо таряа тушаажа, хараалһан түсэбөө 132 процент дүүргээд, үрэһэ хүрэнгэеэ хүсэд хаажа, колхозшингуудайнгаа ажалта үдэрнүүдтэ ехэ ороохо хубаахаһаа гадна, нийтынгээ адуу малые ороохо таряанай зүйлөөр һайн хангажа шадаа.

Ороохо таряанай үндэр ургаса абахын тула механизаторнуудай ехэ хүдэлмэри дүүргэһэн, түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэһэн байна. Тэдэнэр тарилга хэхэ газараа һайнаар үтэгжүүлһэн, уһалһан, ороохо таряанай ургамалнуудаа хэрэшэлэн тариһан, ургасаяа имагтал амяарлан хураһан байна.

Һаяхан механизаторнуудай суглаа үнгэргэжэ, ерэхэ хабарай таригалда бэлэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбди. Мүнөө жэл трактор, машинануудаа өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилха гэжэ шиидэбди. Механизаторнуудай хабарай таригалда хэрэглэгдэхэ бүхы машина, тракторнуудаа ерэхэ жэлэй январиин 15 болотор, хуряалгын бүхы машинануудые апрелиин 1 болотор эрхим шаардалтайгаар заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялгануудые абаад, аймагайнгаа бүхы механизаторнуудые мүрысөөндэ уряа. Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

ХОНИШОДНАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Колхозоймнай ажахын гол һалбари хонин ажал болоно. Бүхы мүнгэн олзо доходой хахадынь гансахан хонин ажалһаа ороно. Тиимэһээ манай партком энэ ажахыда онсо анхарал хандуулжа, дүй дүршэлтэй, ажалдаа оролдосотой колхозшингуудаа, мүн олон коммунистнууд, комсомолшуудаа шэлэн оложо, эндэ табиһан байна. 1959 ондо абаһан уялгануудаа хонишоднай амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг абанхай. Мүнөө жэл хонин бүриһөө 3,370 килограмм ноохо гэхэ гү, али хамта 754 центнер нарин, нарибтар ноохон хайшалагдажа, гүрэндэ ноохо худалдаха түсэб 107 процент дүүргэгдээ.

Хонидой тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар нүхэр Ш. Цыремпиловагай даажа байһан хонишодой коммунистическэ ажалай бригадынхид жэшээ харуулна. Мүнөө жэл энэ отарынхид хонин бүриһөө 4,7 килограмм ноохо хайшалаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 109 хурьга абажа түлжүүлээ. Тэрэшэлэн хонишод нүхэд Аюшиева, Мутулханова, Ринчинова һайн амжалта туйлаа.

Мүнөө хонишоднай ноохо хайшалаар долоон жэлэй түсэбые 3 жэлдэ дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

ТАРГАН МЯХАН ЕХЭЭР АБТАДАГ БОЛОО

Мүнөө жэл колхозой правлени, партком мяха ехээр абаха асуудал онсо анхаралдаа абаһан байна. Тиин шахан, бэлшөөн таргалуулха малай гүүртэ, отаранууда эгээл дүй дүршэлтэй колхозшингуудые табиһан байнабди. Мүнөө тэдэнэй дунда үхэршэд Зана Цыденжапов, Базар Лобсанов, Баясхалан Эрдыкеев һайнаар ажаллана. Тэдэнэр малайгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 940—1000 граммаар нэмээжэ байна.

Гүрэндэ тушааха малаа намарһаа үбэлэй үедэ шахаха хүдэлмэрине манай колхоз аймаг соогоо түрүүлэн, 1958 оной намарһаа эхилһэн юм. Нёдондо ноябрь—декабрь һаранууда 110 толгой эбэртэ мал шахажа, толгой бүриин 406 килограммаар хүргэжэ, энэ жэлэй январь һарада гүрэндэ худалдаһан байгаабди. Һүүлээрнь хабарай һаранууда 800 эрье хонидые шахажа, июнь һарада тушааһан һэмди.

Мүнөө жэл колхознай 4122 центнер мяха абаха түсэбтэй байгаа. Декабриин 1-нэй мэдээгээр, 2501 центнер мяхан абтаһан байна. Энэ жэлэй эсэс болотор гүрэндэ тушаагдахаар 760 толгой эбэртэ мал, 70 гахай шахагдажа байна. Энээгээр түсэбнай дүүргэгдэхэ ёһотой. Мүн ерэхэ жэлдэ худалдагдаха 1900 толгой буруу, хашарагууд шахан таргалуулагдажа байна.

ҺҮ ТАРАГААР ҺАБАМНАЙ ДҮҮРЭЭ

Һү ехээр һааха асуудалда парткомонсо анхаралаа хандуулна. Мүнөө һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри эршэдэжэ, болохоёо байһан КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтахын түлөө ёһотой тэмсэл боложо байна.

1959 ондо 14000 центнер һү һааха гэһэн уялгаяа һаалишаднай дүүргэжэ байна. Декабриин 1-нэй мэдээгээр колхознай 13452 центнер һү һаажа, уялгаяа 96 процент дүүргээ. Энэ жэлдэ 10000 гаран центнер һү гүрэндэ худалдажа, хараалһан түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. Мүнөө түсэбһөө гадуур һү тушаалга үргэлжэлһөөр.

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байһан Цындыма Дашиевагай даадаг племенной гүүртынхид һү һаалгаяа үдэр бүри дээшэлүүлжэ, һаалишадай социалистическэ мүрысөөе толгойлон ябана. Тэдэнэр 1958 ондо үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Жэлэй эсэс болотор тоотой үдэрнүүд үлэбэ. Гэбэшье һаалишаднай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжотой. Мүнөө тэдэнэр «Уялга абаал һаа—дүүргэ» гэһэн уряа доро эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна.

* * *

Һү, мяха, ноохо, ороохо болон худөө ажахын бусад продукци бүри ехээр абажа байхадаа колхознай улам шанга шадалтай боложо байна. Мүнөө жэл ниитымнай мүнгэн олзо доход 9 миллион түхэриг болохо юм. Энээнэй ашаар колхозшингуудайнгаа ажалта үдэрнүүдтэ мүнгэ ехээр хубааха, хубаагдадаггүй фондые 20 процентээр ехэдхэхэһээ гадна, 1 миллион шахуу түхэриг мүнгэ ерэхэ жэлэй ажалайнь түлөөһэнэй нөөсэ бии болгохомнай. Энэ хадаа 1960 ондо колхозоймнай сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ орохо хэрэгтэ үндэһэ һуури болохо ёһотой.

Ингэжэ манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз абаһан уялгануудаа дүүргэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай һайн амжалтатайгаар угтажа байна.

С. Санжиев.

Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Хурьга абахаар бэлэн

Үүр сайхатай сасуу Хотогорой хонинои байрануудһаа һүлэмхиһэн утаан гаража, ажалша үдэрэй эхилһэнине гэршэлдэг. Малшад гээшэ юрэдөөл эртэшэ зон юм. Тиимэһээ үбэлэй богони үдэрые нэгэшье минута алдангүй, «унаһан малгайгаа абангүй» малшадай ажаллаха гэдэгынь гайхалтай бэшэл.

Эгээ нигэжэ ажаллаһан дээрэһээ Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү хонишон, КПСС-эй обкомой XXII конференциин делегат нүхэр В. И. Цыгунов үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлдэжэ шадаа. Мүнөө жэлэй элбэг һолоомо, зелёнкые отарын хонишод үглөөнһөө үдэшэ болотор зөөжэ, тэжээлэй нилээд нөөсэ хэһэн байна. Отарын байрада 100 гаран центнер зелёнко, 250 центнер һолоомо асарагданхай. Бүдүүн тэжээл зөөлгэ үргэлжэлһөөр. Мүн хонин бүридэ 1,5 центнер силос дараатай.

Түрүү хонишоной отарынхид декабриин 1-һээ шэнэ түл абажа эхилхэнь. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ бэлэдхэлынь һайн. Хонинои хурьганай байранууд дулаалагдажа, зохид таарамжатай болгогдонхой. Бусад хэрэгсэлнүүд заһабарилагдажа бүридхэгдөө.

Декабрь һарада түрүүшын 165 хурьга абахадаа нүхэр Цыгунов долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаһан болохо юм. Шэнэ түлые гарза хоролтогүйгөөр харууһалха, тэжээхын тула отарын хурьгашад Д. Мункуева, Е. Цыбикдоржиева, М. Ринчинова гэгшэд бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые анхарал оролдолготойгоор үнгэргэнэ.

— Манай отарынхид үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, шэнэ түл гарза гээлтэгүйгөөр абажа, ерэхэ 1960 ондо 100 хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ шэнэ уялга абаа. Январь һарада 410 хурьга тодожо абтаха байна. Бусадынь февральда гараха юм. Хойто жэлэй дүүрэтэр үшөө нэгэ түл абаха арга олгоно. Эдэ зорилгонуудаа гүйсэд бэелүүлхын тула мүнөөнһөө оролдонобди. Өөһэдынгөө зорилгонуудые бидэ КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумдэ бэлэг болгонобди,— гэжэ нүхэр Цыгунов мэдүүлнэ.

Дүй дүршэлтэй хонишон коммунист В. И. Цыгуновай хараалһан зорилго Дэрэстэйн малшадай һанал бодолые дүүрэнээр тэмдэглэнэ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Нүхэр Цыгуновтай зэргэлээд һуудаг Д-Х. Бадмахандуевай отарынхид КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан, үбэлжэлгэдөө, шэнэ түл абалгада һайса бэлдэнхэй. Отарын газаа 300 центнер бүдүүн тэжээл зөөгдөө. Мүн нилээд силос бии. Эндэ үбэлжэлгэеэ дулаанаар, садхаланаар үнгэргэхын тула бүхы хэмжээн абтанхай.

Нүхэр Бадмахандуевай отара декабрь—январь һарада 600 шахуу хурьга абажа түлжүүлхэ байна. Энээнине хурьгашад Ц. Дашпылова, Д. Цыбикова, Д. Пайтуева гэгшэд дүй дүршэлтэй, шадамар хүдэлмэрилэгшэд бэелүүлхэ юм. Тиимэһээ тэдэнэртэ шэнэ түл эрхимээр абаха бэзэ гэжэ бата найдамаар.

Б. Чагдуров.

Хани ёһоной уулзалганууд

Н. С. Хрущев Закарпатида айлшалба

МУКАЧЕВО (Закарпатска область), декабриин 8. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Закарпатида хоёр үдэрэй турша соо айлшаһые энэ хизаарай ажалшад удаан саг соо мартахагүй.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко, партиин Закарпатска обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. К. Щербак, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Г. Гаргонич болон областиин бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта нүхэр Н. С. Хрущев Мукачевско районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо мүнөөдэр ошоо. Урда үдэрынь тэндэ айлшалхые колхозшингууд Н. С. Хрущевые уриһан байгаа.

Ужгородһоо гараад замдаа ябахадань, Средний, Дубровки, Знягцев, Ракошино, Русский болон бусад тосхонуудай хүн зон нүхэр Н. С. Хрущевые хани халуунаар амаршалдаг байгаа. Мукачево городой ажалшад айлшанине тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн үйлсэнүүдтээ городой бүхы хүн зон гараһан байна. Угтагшад Улаан тугуудые, амаршалгын үгэнүүдые бэшээтэй плакадууд болон элдэб үнгын сэсэгүүдые бариад байгаа.

Автомашинанууд Великие Лучки гэжэ Украинын урданай тосхондо хүрэжэ ерэбэ. Закарпатиин түрүү худөө ажахын артельнүүдэй нэгэн —Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эндэ байдаг юм. Н. С. Хрущевые, Украинын Коммунистическэ партиин, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые угтахын тулада тосхоной бүхы хүн зон суглараһан байгаа.

Советскэ Союзай болон Украинын ССР-эй Гүрэнэй тугууд һэбшээндэ намилзана, «Хүндэтэ Никита Сергеевич, Танине, Великие Лучки тосхоной колхозшингууд үнэн зүрхэнһөө амаршална!», «Эхэ оронойнгоо аша туһада сусаршагүйгөөр ажалладагайтнай түлөө Никита Сергеевич, Танда, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди» гэһэн бэшэгүүдтэй плакадууд харагдана. Н. С. Хрущевой, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдэй машинануудһаа гарахадань тосхоной талмай дээрэ сугларһан хэдэн олон хүн зон «Ура» хашхаралдаа. Колхозой звеньевой Е. В. Татинец, парторганизациин секретарь И. В. Газий нүхэр Хрущев тээшэ ошожо, арадай ёһо заншалаар хилээмэ-дабһа айлшандаа баряа. Пионернууд айлшадта дүтэлжэ ерээд, улаан галстугуудые тэдэндэ зүүлгээ, баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой Ю. М. Рубиш трибуна дээрэ гарана. Н. С. Хрущевые, Украинын Коммунистическэ партиин, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые колхозшингуудай зүгһөө тэрэ халуунаар амаршалаа. Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ худөө ажахын артелиин туйлаһан амжалтанууд тухай, КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ зорюулан, абаһан уялгануудаа колхозшингуудай дүүргэжэ байһан тухай нүхэр Рубиш хөөрөө.

1866 гектар таряалангайнгаа га бүриһөө манай колхоз мүнөө жэлдэ 45,5 центнер ороохо, тэрэ тоодо шэнинсын 32,3 центнер ургаса хуряагаа гэжэ бидэнэр ехэ баяртайгаар хүндэтэ Никита Сергеевич, Танда элидхэнэбди. Артелиин кукурузашад һайн ургаса хуряажа, 1224 гектарай га бүриһөө 54,5 центнер ороохо суглуулжа абаа. Энэ жэлэй арбан нэгэ һарын турша соо артелиин малшад эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 337 центнер һү һааһан, 58 центнер мяха абаһан байна гэжэ түрүүлэгшэ хэлээ.

Долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид, табан жэлэй турша соо дүүргэхын тулада артелиин гэшүүд бүхы шадалаа гаргаха гэжэ Н. С. Хрущевые колхозой түрүүлэгшэ найдуулаа.

Н. С. Хрущевой микрофоной дэргэдэ ерэхэдэ талмай дээгүүр альга ташалган дахяад нээрээ.

Хүндэтэ нүхэд!

Иимэ һайнаар, анхаралтайгаар угтаһанайтнай түлөө, хилээмэ-дабһа бариһанайтнай түлөө таанадта баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Тэрэнинетнай амталжа үзөөшьегүй һаа, һайхан хилээмэн гэжэ хаража байнаб. Манай Коммунистическэ парти, тэрэнэй Центральна Комитет, Советскэ правительство тушаа танай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Рубишай эндэ хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүдэй түлөө баясхалан хүргэнэб. **(Нэрьемэ альга ташалган болоно).**

Нүхэдүүд! Танай гайхамшагта амжалтанууд тухай нүхэр Рубиш эндэ хэлээ. Энэ амжалтатайтнай дашарамдуулан; таанадые амаршалхыемни, илангаяа гайхамшагта һайнаар хүдэлжэ, танай колхозые, танай хизаар болон манай бүхы Эхэ оронине алдаршуулдаг, ажалай һайн үльгэр жэшээ харуулдаг колхозойтнай түрүү хүнүүдые амаршалхыемни зүбшөөгыт. Звеньевой нүхэр Ладани гэгшые абаад үзыт. Тэрэ бүхы орон доторoo ехээр алдаршаһан солотой эхэнэр гээшэ. Нүхэр Ладани ороохо, мүн силос дараха эшэ набша абахыншье тулада кукуруза шадамар һайнаар ургуулдаг байна. Танай колхозой бэшэ, харин хүршэ колхозойтнай нүхэр Пенчев-Правда гэгшые абаад үзэе. Тэрэ кукуруза һайнаар ургуулжа, Закарпатиие алдаршуулһан байна. Закарпати һайнаар хүдэлжэ, долоон жэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар түрүүшүүлэй зэргэдэ, тиимэ болохолоороо, коммунизм байгуулагшадай түрүү зэргэдэ ябаха байна. **(Альга ташалган болоно).**

Нүхэдүүд, ороноймнай ажал хэрэгүүд урагшатай һайнаар ябажа байна. Эндэтнай ямар бэ, магазиндатнай эд бараан бии гү?

Бии, бии—гэһэн гэлдээн болоно.

Н. С. Хрущев: Тиимэ болохолооро, танайда мүн лэ һайн ха юм даа.

Эб найрамдалай түлөө үрэ ехэтэй тэмсэл хэгдэнэ. Имагтал ажаһууха, баясажа байха хэрэгтэй болоно. Зүгөөр һайнаар ажаллаха хэрэгтэй. Ажаллаагүй һаа, алганашье бариха бэрхэтэй гэлсэдэг ха юм. **(Хүхюутэй шэмээтэй болоно, альга ташалдана).**

Бидэндэ тон һайнаар ажаллахамнай шухала байна. Ехээр, һайнаар бидэнэй ажаллаха тудам манай орон улам баян, бүри түгэлдэр хүсэтэй болохол. Бидэнэр бүри һайнаар ажаһуудаг, өөһэдынгөө тулада юумэ элбэгээр бэлдэдэг болохо байнабди.

Ингээд үгэеэ дүүргэжэ, манай партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын зүгһөө хүндэтэ ханинар, таанадта, эгээн һайн амжалта туйлахыетнай хүсэнэб. **(Нэрьемэ удаан альга ташалган болоно. «Коммунистическэ партида алдар соло!», «Түрэл Советскэ правительство мандаха болтогой!» гэһэн юрөөлнүүд табигдана).**

Удаань артелиин хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэд болон эдэбхитэдтэй, тэрэшэлэн хүршэ колхозуудайнь түлөөлэгшэдтэй нүхэр Н. С. Хрущев колхозой правленидэ хани халуунаар хөөрэлдэһэн байна. Колхозой ниитын ажахын хүгжэлтэ тухай колхозшингуудай ажабайдал, ажалай амжалтанууд тухай Советскэ правительствые толгойлогшо һонирхоо. Мүн А. М. Ладаниин звеногой туйлалтанууд, кукуруза ургуулгаар тэрэнэй хүдэлмэриин дүршэл тухай һонирхоод, кукуруза ургуулха агротехникээр үнэтэ зүбшэлнүүдые Н. С. Хрущев үгэһэн байна. Кукуруза ургуулхадаа хүсэ багаар гаргашалдаг болохо асуудалда нүхэр Хрущев тусгаар анхарал хандуулаа.

Колхозшингуудтай болоһон хөөрэлдөөндэ нүхэд Н. В. Подгорный, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко, областиин бусад хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа.

Нүхэр Хрущевой бусахадань Великие Лучки тосхоной ажалшад нүхэр Хрущевто һайнине, элүүр мэндэ ябахые хүсэһэн байна.

Үдэшэнь Никита Сергеевич Украинын компартиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта тусхай поездоор Мукачевоһоо гараа.

Будапештһээ Закарпати хүрэтэр Н. С. Хрущевые үдэшэһэн Венгриин социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар һамгантаяа, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Бела Виску, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат, партиин Будапештскэ горкомой нэгэдэхи секретарь Шандор Гашпар декабриин 7-до түрэл ороноо бусахаяа Ужгородһоо гараа.

Н. С. Хрущев Львовто ерэбэ

ЛЬВОВ, декабриин 9. (ТАСС). Украинада айлшалжа байһан КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев мүнөөдэр тусхай поездоор Львовто ерэбэ. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко Н. С. Хрущевтой хамта ерэлсээ.

Львовой хэдэн зуун ажалшад—промышленна предприятинуудай барилганууудай, научна эмхи зургаануудай һуралсалай газарнуудай хүдэлмэрилэгшэд партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинуудай түлөөлэгшэд Н. С. Хрущевые Украинын компартиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдые угтахын тулада вокзал дээрэ сугларһан байна. Украинын КП-гэй Львовско обкомой нэгэдэхи секретарь М. К. Лазуренко, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. В. Стефаник, Украинын КП-гэй Львовско горкомой нэгэдэхи секретарь П. Ф. Овсянко, ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. С. Николаенко, Карпат шадарай сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша А. Л. Гетман, Львовско совнархозой түрүүлэгшэ И. П. Ивонин болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд угтагшадай дунда байлсаа.

Түмэр замай вокзал һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Советскэ Союзай болон Украинын ССР-эй гүрэнэй тугууд намилзана, хүндэтэ айлшанине халуунаар амаршалһан, тэрээндэ һайниие хүсэһэн үгэнүүдые бэшээтэй улаан бүдүүд хаа хаанагүй харагдана.

10 часта тусхай поезд ерэжэ, Никита Сергеевич Хрущев вагоной үүдээр гаража ерэнэ. Сугларагшад нэрьесэ альга ташана. Никита Сергеевич гараараа дэлин, сугларагшадай амаршалгада харюусана.

Ново-Ярычевскэ районой «Прогресс» колхозой звеньевой, Социалистическэ Ажалай Герой» СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. М. Пасека, машина бүтээлгын заводой токарь УССР-эй Верховно Соведэй депутат В. И. Гургаль, паровозой машинист Социалистическэ Ажалай Герой П. К. Тоцкий советскэ правительствые толгойлогшодо хилээмэ-дабһа барина.

Хилээмэ-дабһа бариһанайнь түлөө Никита Сергеевич халуун баясхалан хүргөө. Н. С. Хрущев, Н. В. Подгорный, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко гэгшэдтэ угтагшад баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад автомашинануудта һуугаад, город ороо. «Эртэ урдын Львовто айлшалыт, хүндэтэ Никита Сергеевич!» гэһэн плакадууд бүхы замдань хаа хаанагүй харагдана. Советскэ правительствые толгойлогшые амаршалхын тулада олон түмэн ажалшад үйлсэнүүдтэ гараа.

Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад ойро вуура амарһанайнгаа һүүлээр, Львов городой промышленностиин электротехническэ болон бусад һалбаринуудай бүтээһэн шэнэ зүйлнүүдэй выставкые партиин обкомой байшан соо хараһан байна. Удаань тэдэнэр Львовско автобусой заводто ошожо, хабсаралгын цехые хараа. Н. С. Хрущев хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө, автобусуудай шэнэ модельнүүдые хараа.

Тиигээд заводто митинг боложо, кузовай цехын слесарь П. И. Павлив, автокранай цехын мастер инженер Я. М. Подвальный, заводой директор Б. П. Кашкадамов гэгшэд үгэ хэлээ.

Никита Сергеевич Хрущевой үгэ хэлэхэдэнь, сугларагшад нэрьесэ альга ташан угтаа.

Жовтнево гэжэ посёлогтохи гэр байрын барилгые Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад үдын хойно хараһан байна. Энэ хадаа Львовой шэнэ районуудай нэгэн юм.

Үдэшэнь Ив. Франкогой нэрэмжэтэ оперо, балетэй академическэ театр соо искусствын мастернуудай табиһан концертые Н. С. Хрущев, Украинын компартиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд хараһан байна.

Киев. «Укркабель» гэжэ заводойхид худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумые эрхимээр угтахые эрмэлзэн, предприятиин хүдэлмэришэд худөө ажахыда автотракторна проводуудые үгэхэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид 10 һарын турша соо дүүргээ. **Зураг дээрэ:** заводой хүдэлмэришэн Н. Г. Каминская. Тэрэ нормоёо 125—130 процент дүүргэдэг юм.

ТАСС-эй фотохроника.

Декабрь 11

Хүдөө бэшэгшэдэй шагналта ЮУ ХАРУУЛНАБ?

…лбэг тэжээлээр хангагданхай

…лоон жэлэй түрүүшын …э гүрэндөө 1170 центнер …н мяха худалдаха гэһэн …менай Ленинэй нэрэмжэ… …лхозой малшад эдэ үдэр… …тэ эршэмтэйгээр ажалла… Тэндэхид гүрэндэ мяха …лдаха жэлэйнгээ түсэб, …аяа дүүргэнхэй. Мүнөө эн… …22 эбэртэ бодо мал, 71 га… шахагдажа байна. Үбэл… гахайнуудай толгой бү… …нь шэгнүүр сүүдхэдэ 800 …маар нэмээгдэжэ, тус …аа 100 килограмм болгог… …, гүрэндэ худалдагдаха. …дна колхозой малшад …э жэлдэ бүри ехэ мяха …а зорилготойгоор 356 тол… залуу мал шахалганда …ба. Тэдэнь гүүртэ гүүр… илгагдажа, дүршэл ехэ… малшад нүхэд Гомбоев, …дуров, Мордоленов гэг… …тэ актаар тушаагданхай. …ынь томо жэжээрээ, эрэ …рээ илгагдажа, номер… …оо.

…ахамал хашараг, бурүу… …айнгаа шэгнүүрые сүүд… 700—800 граммаар нэ… …жэ, толгой бүриинь дунда …ээр 300 килограмм …оод, гүрэндөө худалдаха …н уялгануудые дүр… …даһан малшад абанхай. …шадайнгаа урма зоригые …шэлүүлхын тула колхозой …влени, партиина организа… урмашуулгын гурим тог… …бо. Малайнгаа шэгнүүрые …шэлүүлһэнэйнгээ түлөө …шад мүнгэн түлөөһэ абаха Тиихэдэ тэдэнэй байра …далые культурна болго… хэрэгтэ колхозой прав… …и ехэ анхарал табина.

…ашараг, буруунуудайнгаа …рые һайса заһабарилжа …ааланхай. Үбһэ, силос бо… минеральна тэжээл элбэ… эдюулнэ. Жэшээлхэдэ, …охи комплексно бригадын …баанай-Адаг гэжэ газарта …рладаг залуу малай гүүр… Дондок Гомбоев даана. нүхэр бүри намар байха… …дал, хорёогоо һайса заһа… …илһан юм. Буруунуудтаа бүридэнь 7—8 тэжээлэй …ницэ хүртэхэ хараатайгаар …э, зелёнко болон таряа …ханай зүйл үгэнэ.

Б. Доржиев,
хүдөө бэшэгшэ.

«Улаан малшан» колхоздо (Аха) Жыгжит Замбалаев 10-аад жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлхэ зуураа, һайн дүнгүүдые харуулна. Мүнөө тэрэ 20 буруу таргалуулжа байна. Үбэлжэлгэдөө эрхимээр бэлдэнхэй. Буруунуудынь горьтойгоор таргалжа байнхай. **Зураг дээрэ:** нүхэр Замбалаев буруунуудаа сэбэр агаарта ябуулжа байна.
П. Жужаевай фото.

Һайн ажалай хажуугаар

Буруу, хашарагуудые үбэлэй сагта һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа, шахажа, эрхимээр түлжүүлхын тула Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозууд яһала горьтой хүдэлмэри хэжэ байна.

Эндэхи «Искра» артелиинхид шахан таргалуулха хашараг, буруунуудые хаһа сагтань ехэ багаарнь, эрэ эмээрнь илгаад, таарамжатай зохид байрада байлгаад, тусхай рационоор үбһэ тэжээл һайса эдюулжэ эхилээ һэн. Мүнөө эгээл һара хахадай турша соо эндэ шахан таргалуулха гүүртэнүүдэйнь мал тус тустаа сүүдхэдээ 1170 граммаар шэнгүүрээ нэмээгээд байба. Тиихэдэ һайнаар түлжүүлэгдэхэ гэжэ илгагдаһан буруунуудынь тус бүридөө 500 граммаар шэгнүүрээ нэмээгээ.

Мүн аймагай «Дружба» колхоз шахахын тула 200 гаран толгой хашараг, һайнаар түлжүүлхэ зорилгоор 195 буруу илгажа, тусхай хэдэн гүүртэ эмхидхэһэн юм. Һаяхан тэдэниие шэгнэжэ үзэхэдэнь, эрхим малшад А. Ноженков, П. Бухальцев гэгшэдэй харадаг шахан таргалуулха 101 толгой хашарагууд шэгнүүрээ тус тустаа сүүдхэ бүри 1000 граммаар гэхэ гү, али бүхыдөө 28 центнерээр нэмээһэн байгаа.

Тиибэшье буруу, хашараг шахаха, тугал һайнаар түлжүүлхэ асуудалда аймагай ажахы бүхэн тон адли һайнаар хандана гэхын аргагүй. Жэшээнь, «Путь Ленина», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, «Эрдэм» совхозой 3-дахи, 4-дэхи отделениинүүдтэ залуу мал шахан таргалуулха, һайнаар түлжүүлхэ гүүртэнүүдэй ажал хүдэлмэри хангалтагүй муугаар эмхидхэгдэнэ. Эдэ колхозууд үбһэ, һолоомо, таряа талханай зүйл болон шэмэтэ тэжээлээршье элбэг аад, мүнөө хүрэтэр буруу, хашарагуудаа тэжээлээр хүсэд дүүрэн хангаагүй, тэдэнээ үлэн хооһоор шахуу байлгана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо шахаха гэжэ табигдаһан 200 хашараг октябрь, ноябрь соо шэгнүүрээ нэгэшье граммаар нэмээгээгүй, харин олонхинь ехээр туража муудашоо.

«Эрдэм» совхозой 3-дахи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Базаров, зоотехнигынь нүхэр Мулонов) 200 гаран хашараг, буруу дулаан байрагүй дээрэһээ мүнөө задагай хорёо соо, сэгээн саһан дээрэ, шэбхэ шабааһан соогоо хононо. Мүн эндэ малда үбһэ, тэжээл хэжэ эдюулхэ хобто кормушкашье байхагүй. Теэд эдэ малда һайн байра, хобто кормушка түхеэрхэ оройдоо аргагүй байгаа бэшэ, харин энэ асуудалда отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ имэ байдал тохёолдоо бшуу.

Г. Щепин,
«Вперед» газетын редакторай орлогшо.

…чурын аймагай XXI партсъездын …жэтэ колхозой гахайшан Ксения …аева энэ ажалда хори гаран жэл …мэрилнэ. Нүхэр Разуваева энэ үе… …000 гаран гахай тэжээгээ. **Зураг** …: К. Л. Разуваева.
А. Мантаевай фото.

1960 ондо мяха ехээр абтаха

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые бэлэг ехэтэйгээр угтажа байһан Заиграйн «Коммунизм» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые бүри ноябрь һарын эхеэр 100,4 процентээр дүүргээ юм. Тэрэшэлэн һү худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй.

Мүнөө залуу мал шахан таргалуулха, түлжүүлхэ хүдэлмэри эндэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Колхоздо хамта 5 гүүртэ бии болгогдоо. Тэдэ гүүртэнүүдтэ дүршэл ехэтэй малшад нүхэд Яковлев, Жамсуев, Белых болон бусад ажаллана. Нэрлэгдэһэн нүхэд мал таргалуулхадаа шадамар болонхой. Үнгэрһэн жэл нүхэр Жамсуев—790 граммаар, нүхэр Яковлев—650 граммаар буруунуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэ бүри нэмээһэн байна. Тэдэнэр тус тустаа 121—150 буруунуудые тушаажа абаад, тэдэнээ таргалуулжа эхилһээр һара болобо.

— Байгша ондо элбэг тэжээлээр хангагданхайбди. Малаймнай байрашье һайса заһабарилагданхай. Тиимэһээ малаа нёдонойхидо орходоо үшөөл һайнаар таргалуулха гүйсэд арга боломжотойбди —гэжэ эндэхи малшад мэдүүлнэ.

Гадна тус колхоз гахайнуудаа олошоруулжа, гүрэндөө тарган мяха элбэгээр худалдадаг болохо гэһэн зорилготой. Хойто жэл 25 эхэ, нэгэ түрүүлээд тушааха 75 гахайтай болохоор хараална.

Тиигэжэ тус колхозойхид долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха бүри ехээр абадаг болохо.

Г. Казербин,
хүдөө бэшэгшэ.

«БУРЯТ ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Сэхир хүхэ „Болгыя" тооһон соогуур"

Бичурын совхозой рабкоопой түрүүлэгшэ байһан И. Базароной хэһэн харанхы муухай хэрэгүүд тухай, элдэб этэгээдүүдтэй хамтаржа гүрэнэй зөөри үриһэн тухайнь имэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон фельетон соо хэлэгдээ һэн.

Фельетон соо заагдаһан баримтануудай булта зүб байһан тухай партиин Бичурын айкомой секретарь нүхэр Большаков манай редакцида мэдээсэбэ. Ноябриин 17-до болоһон КПСС-эй айкомой бюрогой шиидхэбэриин ёһоор, И. Б. Базарон партиин гэшүүнһээ гаргагдаһан байна. Газетын шүүмжэлэлээр саг соогоо хэмжээ абаагүй байһанайнь түлөө совхозой парткомой секретарь байһан Абидуевта зэмэ тохогдобо.

„Энээнэй түлөө шангаар хэһээлтэй"

Имэ гаршагтай бэшэг манай газетын октябриин 10-най номерто толилогдоһон юм. Ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соонь хангаха гэжэ Санагын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд оролдоногүй, тиимэһээ тэрэнэй мэдэлэй магазинуудта эд бараан хомор,—гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдээ һэн.

Заагдаһан баримтанууд булта зүб гэжэ Закаменай аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Будаев манай редакцида мэдээсэбэ. Энэ бэшэг Санагын сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, худалдаа наймаагаа һайжаруулха зорилгоор тусхай хэмжээ-ябуулга хараалагдаа. Мүнөө «Байкал» колхозойхид хилээмээр, мүн бусад зүйлнүүдээр саг соогоо хангагдана. Тэрэшэлэн нүүдэл худалдаа наймаатай автолавка аймагай колхозуудай малай гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябадаг болоо.

Баргажанай аймагай Элүүһэндэхи эхин һургуули республикын һайн һургуулинуудай нэгэниинь юм. Энэ һургуулиин багшанар һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхээ. **Зураг дээрэ:** һургуулиие даагша БурАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша Гуржаб Гармаевич Гармаев нэгэдэхи класста бурят хэлэнэй хэшээл үнгэргэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Гааргынхидай үүсхэл

Курумканай аймагай интеллигенци мүнөө жэл малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо соёл культурын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Гааргын сомоной интеллигенци соёл гэгээрэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор хандалга абажа, аймагайнгаа бүхы интеллигенцидэ жэшээ харуулаа. Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулагдана. 6 фермэ дээрэ агитпунктнууд түгэсөөр түхеэрэгдээ. Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын түлөө агитпункт бүхэндэ «Түрүү малшадай булан» бии болгогдоо. Малшадта кино, концерт харуулагдана, лекцинүүд уншагдана.

КПСС-эй айкомой бюро гааргынхидай хандалгые ашатай туһатай үүсхэл гэжэ һайшааба.

Дэрээнэй сомоной интеллигенци гааргынхидай үүсхэл һаяхан суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэжэ, хүдэлмэреэ баһал һайжаруулжа эхилээ. Энэ сомоной Алла тосхоной найман жэлэй һургуулиин багшанар өөһэдынгөө дураар культбазануудые даажа абаад, тэндээ саг үргэлжэ хүдэлдэг, агитпункт эмхидхэдэг байна. Тэндэнь комсомолшууд ээлжээлэн, багшанарта үдэр бүхэндэ туһалалсана. Жэшээнь, Кучигээрэй фермын культбазые даагшаар багша Цыбикова Д. Ж., Эрхитэдэ—Орбодоева Д. О. болон бусад хүдэлжэ байна.

Хүдөөгэй лекторскэ бүлэг, түрүүлэгшэнь нүхэр Будаев Э. Б. тодорхой түсэбөө табихадаа фермэ бүхэндэ лекторнүүдэй хэхэ хүдэлмэри хараалаа. Лекцинүүдһээ гадна, асуудал-харюугай, уран зохёолой үдэшэнүүд, аман журналнууд үнгэргэгдэнэ.

Дэрээнэй хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Базарова Ц. Р. гүүртэ, отаранууд дээгүүр ном үгэдэг пунктнуудые нээгээ, тэдэниие нүүдэл библиотекээр хангадаг болоо.

Хүдөөгэй клубай эдэбхитэд, һургуулиин багшанар болон һурагшад фермэ дээгүүр ябажа, концерт табина, лекци уншана, культбазануудтань ханын газетэ гаргажа үгэнэ.

Имэ ашатай туһатай үүсхэлые аймагай центрын болон бусад сомоной Соведүүдэй интеллигенци дэмжэжэ, соёл гэгээрэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулхын тула нилээд ехэ оролдолго гаргадаг болонхой.

Н. Дашиев.
партиин Курумканай айкомой пропагандист.

Хаалтатай байдаг клубууд тухай

(Ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн саг соо республикымнай колхоз, совхозууд, хүдөө тосхонуудта ехэ ажал хэгдээ. Олон колхозуудта культурна барилга, мүн байрын олон гэрнүүд баригдажа байна. Культбазанууд шэнээр, һайнаар түхеэрэгдээ. Энээнэй ашаар хүдөө тосхонуудай ажалшадай культурна эрилтэ бүри дүүрэнээр хангагдадаг болоно байна. Элдэб темээр лекци уншагдана, хөөрэлдөөн саг соогоо үнгэргэгдэнэ, кинокартинануудшье харуулагдана. Фермэ, гүүртэнүүдтэ ажаһуугшадай эрилтые хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Гэхэтэй хамта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Зарим клубууд, библиотекэнүүд хэрэгтэй зүйлнүүдээр хангагдаагүй, үбэлэй үедэ ажаллахаар ямаршье бэлэдхэлгүй байба. Тиимэһээ тэдэнэр ажалшадай ургажа байгаа эрилтые хангажа шаданагүй. Энээн тухай манай редакцида ерэһэн хүдөө бэшэгшэдэй олон бэшэгүүд хэлэжэ үгэнэ. Жэшээ болгон клубуудай муу ажалые гэршэлһэн хэдэн бэшэгүүдые хаража үзэе.

Соёлой добтолгын үедэ культурна байдалаа һайжаруулха талаар Закаменай аймагай зарим колхозууд мүртэй юумэ хээгүй. Эндэхи зарим клубууд саг соогоо заһабарилагдаа, дулаалагдаагүй дээрэһээ хүйтэн болоходо хаагдашаһан байха юм.

Тус аймагай хүдөө бэшэгшэ **Доржо Бандеев** нигэжэ бэшэнэ: зарим колхозуудай клубууд заһабарилагдаагүй, галай аюулһаа хамгаалха хэрэгсэлнүүдгүй. Тиимэһээ клубууд олоороо хаагдана. «Коммунизмын зам» колхозой Хужартахи комплексно бригадын клуб хаагдаһаар үни болоо. Тус бригадынхид клубтаа ерэжэ, сагаа культурнаар үнгэргэхэ, шэнэ шэнэ кинокартина хаража байха аргагүйдэнэ. Мүн һүүлэй үедэ клубые даагшашье үгы байна.

Имэрхүү байдал «Победа», «Родина» гэжэ колхозуудта үзэгдэнэ. Эдэ колхозуудта шэнэ клубууд баригдажа эхилһэншье һаа, мүнөө орхигдошонхой. «Родина» колхозой клубай барилга дүүргэгдээд, харин кинобудкын баригдаагүй дээрэһээ үнинэй кино харуулагданагүй. Хэрэгтэй түхеэрэлгын үгы дээрэһээ Хуртага, Нурта, Хамня гэжэ тосхонуудтахи клубуудта кино табигданагүй.

Энэ аймагай «Дружба» колхозой 2-дохи комплексно бригадын һуурижаһан Енгорбой тосхондо 200 холо гаран үрхэтэ айл ажаһуудаг. Теэд тэдэнэй культурна эрилтэ муугаар хангагдана гэжэ хүдөө бэшэгшэ **Семен Аюшеев** мэдээсэнэ. Клубай дэргэдэ уран һайханай нэгэшье кружок эмхидхэгдээгүй, хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд үгы байһаар. Һонирхолтой лекци, элидхэл уншагданагүй. Агитаторнуудшье юумэ хэнэгүй. Һүүлэй үедэ киношье харуулагдахаяа болишоо. Колхозникуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үнгэргэхэ бүхы арга боломжо эндэ дүүрэн бии. Багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд яһала олон. Харин тэдэниие клубай ажалда хабаадуулха гэжэ хэншье анхарнагүй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев, партиина эхин организациин секретарь нүхэр Бальжанов гэгшэдэй имэ байдалда һанаа амараар хандахань гайхалтай.

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Харьяаста тосхоной ажаһуугшадай культурна эрилтын муугаар хангагдажа байһан тухай нүхэр **Д. Цыденов** бэшэнэ. Энэ тосхондо клуб баригдаһаар 7—8 һара үнгэрөө. Теэд клуб соо задагай зайдан, ямаршье культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үнгэргэгдэнэгүй: лекцишье уншагдадаггүй, радиошье оруулагдаагүй байһаар, үнинэй кино харуулагданагүй.

— «Эрдэм» колхозой 2-дохи комплексно бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагаа һайнаар, хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэхэ аргагүй байна,—гэжэ хүдөө бэшэгшэ **Елена Шоёнова** Хэжэнгэһээ мэдээсэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ бригадада клуб үгы юм. Эндэ шэнэ клуб барихабди гэжэ колхозой правлени найдуулдаг аад, тэрэнээ дүүргэнэгүй. Эндэхи ажалшад; залуушуул хэды болотор имэ байха юм гэжэ нүхэр Шоёнова асууна.

Хэнэйшье мэдэһээр, залуушуул элдэб юумээр һонирхожо, олон янзын наада зугаада дуратайгаар хабаадалсажа байдаг. Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой 3-дахи комплексно бригадада залуушуулай һонирхожо наадаха биллиард бии юм. Энэ биллиард клубай нэгэ таһалга соо табяатай. Харин эндэнь пеэшэн үгы юм. Үбэлэй янгинама хүйтэн сагта пальтогоо үмдэһэн, бээлэйгээ бариһан хүбүүдэй биллиардаар наадажа байхыень харахат. Энэ заахан таһалга соо пеэшэн барюулха тиимэшье бэрхэшээлтэй бэшэ ха юм. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дансурунов, Сэлэнгын аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Жамбалов энээндэшье анхаралаа хандуулнагүй гэжэ манай хүдөө бэшэгшэ дуулгана.

Зарим хүдөө тосхонуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэһэн тухай редакцида абтаһан эдэ болон бусад бэшэгүүд гэршэлнэ. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай культурын таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд клубуудые саг соонь заһабарилха, хэрэгтэй юумээр хангаха гэжэ һаналаа табинагүй.

Хүдөө бэшэгшэдэй зааһан эдэ дутагдалнууд түргэнөөр зайсуулагдаха ёһотой. Клубуудые түлеэгээр, галай аюулһаа хамгаалха хэрэгсэлнүүдээр хангаха тушаа колхозуудай, сомоной Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд оролдохо уялгатай.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын үнгэргэгдэжэ байгаа мүнөө үедэ имэ дутагдалнуудтай эбсэжэ болохогүй. Хүдөө тосхонуудай клубуудай ажал хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэгдэхэ байгаа.

Мал таргалуулагшад мүнгэ ехээр абана

…рамай Голдо Кяхтын аймагай …най нэрэмжэтэ колхозой ша… таргалуулха, түлжүүлхэ малай …энүүд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ… …эгэ гүүртэдэ бага наһанһаа ме…атор ябажа, дүй дүршэл ехэ… болоһон Санжижап Доржиев …анаар түрүүшынхеэ хүдэлжэ …. Тэрээнтэй сугтаа Александр …таров ажалладаг юм. Хоёр нү… …36 буруу харууһална.

…лай фермын газаа хүрэжэ ерэ… …най колхозой ахалагша зоо…к И. Я. Казаков, бухгалтер … Тубанов болон эндэхи мал… малаа шэгнэжэ, ехэл сүлөө… …эбэртэй байба. Түрүүшын …ын буруунуудые бултынь шэг… …эйнгээ удаа малшад забһар…

…арһан дээрэ бэшэгдэһэн ар… …р тоонуудаа шоотоор хамта… …аад, бухгалтер Алексей Рад… …ич малшадта нигэжэ хандана: …зай, үнгэрһэн ноябрь һарада … Табутаров, Доржиев хоёр яһала һайнаар хүдэлөө гээшэ. Харууһалжа байһан буруунуудайнь бүхы шэгнүүр 19 центнер гэхэ гү, али туд бүринь сүүдхэдээ дунда зэргээр 500 граммаар нэмээ.

Малшад буруунуудаа үдэртэ хоёр дахин уһална. Оньһожоруулагдаһан худагай мотор хүдэлгэгшэ Чойдоб Бухоголовой оролдосотой ажалай ашаар хэдэн зуугаад бодо мал, гурба мянга гаран хонин хаһа сагтаа уһалагдадаг юм.

Мүн энэ үдэр Сарамһаа холо бэшэ Хуурай Хүндын хоёр гүүртын буруунууд шэгнэгдэбэ. Эндэ Цэндэ Дылыкович Ганжуров Володя хүбүүнтэйгээ 145 буруу харууһална. Эсэгэ хүбүүн хоёр ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, эрхим амжалта туйлана. Ноябрь һарын дүнгөөр Ганжуровтанай харууһалжа байһан буруу бүхэн сүүдхэдээ дунда зэргээр 642 граммаар нэмэбэ. Нүгөөдэ гүүртэдэнь Нима Доржитаров Ханда нүхэртэйгөө хүдэлдэг юм. Тэдэнэй харууһалдаг 173 буруу, хашарагууд ноябрь һарада туд бүридөө сүүдхэдээ 663 граммаар нэмэбэ.

—Малаа байрадань байлгажа эдеэлүүлнэбди. Буруу бүхэндөө үдэртөө 5 килограмм үбһэ, зелёнко, 12 килограмм овёсой һолоомо, 1,5 килограмм концентрат үгэнэбди. Шахалгада байһан буруу бүхэндэ сүүдхэдээ дунда зэргээр 5,5—5,7 тэжээлэй единицэ хүртэхэ хараатай тэжээл үгтэнэ,—гэжэ нүхэр Доржитаров хөөрэнэ.

Колхозой правлени, партиина организаци шахалгада байһан хашараг, буруунуудые харууһалдаг малшадаа һайнаар урмашуулхын тулада ажалай түлбэриин зохистой гурим зохёогоо. Нэмэһэн бүхы шэгнүүрэй нэгэ килограмм бүхэндэ малшадта 80 мүнгэ гэхэ гү, али 0.13 ажалта үдэр түлэгдэнэ. Гадна түлжүүлэгдэдэг малай гарзалаагүй һаа, толгой бүриин 6 түхэриг, шахалгада байһан малай толгой бүриин 4 түхэриг түлэгдэнэ. Үнгэрһэн һарын 25 үдэрэй туршада Цэндэ Ганжуров 1400 түхэриг түлөөһэ абаһан байха юм. Энэ нүхэр үдэртөө 57 түхэриг олоһон болоно. Баһал имэ мүнгэ тэрэнэй хүбүүн Володя олоо. Энээгээр бодоходо нэгэ айлай хоёр ажалшад һарадаа (талха болон бусад зүйлнүүдые тоодо абангүйгөөр) 2800 түхэриг олоһон болоно. Александр Табутаровай үдэрэй түлөөһэн 34,80 түхэриг, Пурба Доржиевай—30,4 түхэриг болоно гээшэ.

Игэжэ Сарамай малшад абаһан уялгануудаа бэелүүлжэ эхилээ. Тэдэнэр үбэлэй шэмэрүүн хүйтэнэй сагта харууһалжа байһан буруунуудайнгаа туд бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 500 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэһэн уялга абаба.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые эндэхи малшад ажалай амжалтаар угтахын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр оролдожо байна.

Д. Болхоев, манай корр.

ШИНЭ ЭД БАРАА ГАРГАНА

Республикымнай городой болон хүдөөшье нютагуудай магазинуудта элдэб түхэлэй, ехэ багашье чемодангууд, янза бүриин мебель наймаалагдана. Эдээнэй олонхиинь Улан-Удын горпромкомбинадта бүтээгдэдэг байна.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, комбинадай коллектив үргэн хэрэглэлэй эд бараа олоор гаргажа эхилэнхэй. Мүнөө тус комбинадайхид валовой продукци үйлэдбэрилгөөр жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ойртонхой.

Клавдия Филипповна Кальнигай хүтэлбэрилдэг хубсаһа оёгшод мүрысөөндэ комбинат соогоо хододоо түрүүлжэ ябана. Оёдолшодой цех һара бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Александра Ивановна Будрина чемодан хэдэг цехтэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр долоон жэл болоо. Энэ нүхэр өөрынгөө ажал һайнаар шудалжа, халаан бүхэнэйнгөө даабариие 200 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Энэ жэлэй май һарада гэрэл гаргадаг цех ашаглалгада үгтэһэн байгаа. Тус цехые мастер Виктор Константинович Данилов хүтэлбэрилөө һэн. Гэрэл үйлэдбэрилхэ технологиие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар цехын хүдэлмэришэд халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэжэ, шанар һайнтай продукци гаргана.

Һүүлэй үедэ комбинадай хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө технологиие шэнэдхэн, хубсаһанай, номой шкаф, буфет, стол гэхэ мэтын мебель гаргадаг болобо.

«Культурно ажаһуудалай, гэр доторой эд бараа олоор, янза бүреэр, шанар һайнтайгаар үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлэн, горпромкомбинадайхид 1960 онһоо эхилжэ предприятиингаа үйлэдбэриие бүри үргэдхэхөөр хараална. Жэшээнь, мебель хоёр шахуу дахин ехээр гаргагдадаг болохонь. Ерэхэ жэлдэ энэ цех соо модо нүхэлдэг, токарна, электрын хүсөөр модо харуулдадаг, мүн бусад станогууд тодхогдохоор хараалагдана.

Зураг дээрэ: А. И. Будрина ажаллажа байна.

Л. Хайдуровай фото, текст.

Декадада хабаадагшадай зохёолнуудһаа

НЮУСА НЭЭГДЭБЭ

☆

РАССКАЗ

☆ ☆

Ц. НОМТОЕВ

Сэнхир хүхэ огторгойн уужамшье һаа, орохо бороогой үүлэн даншье тэбэдүүгээр бүрхөөн бүринэ. Саб сагаан, боробтор бараан үүлэнүүд иишэ тиишээ бушхан ёрбойн задаржа, абааштай түргэнөөр, һуури байраяа бэдэрһэн юм шэнги зөөнэ.

Ургасатай зелёнкын олон ирагар бухалнуудые сомохоо ерэгшэд: һаалишад, һурагшад, һурагшадые ударидагша Лубсан Доржиевич, мүн тэрэнээр эжэлүүдгүй ерэлсэһэн Нанзад үбгэншье дутуу һүриингөө орой бүтүүлхэ гэжэ һахы һалаг хүдэлнэ. Сэл хүхэ шэмэтэ зелёнкын сэн мэдэхэ һаалишад баруун урагшаа, өөдөө харан харан, нэгэшье бухал үлүү сомоо һаа гэһэндэл, шадал соогоо шамдана. Бухалшадта бахатай юумэ боложо, турзагар садхалан моридоо нэшэн, хахалһан ёрбо торбо газар дээгүүр хашалгүй хатаралдана.

Мушхын хүндыгөөр бүтүү хара болоод, удангүй уһа ехэтэй сагаан аадар адхаржа, зелёнко сомогшодые отог тээшэнь намнаба. Дээрэ зүрхэтэйшүүл ябаһан газартаа аса тармуураа хаяад, отог тээшээ холо холо харайба. Зелёнкынгоо норо норотор монсогойлогшод дутуу һүри сохюулһандаа хара бууҗа, нэбтэрхэһээ түдэгэсэнгүй, дурата дурагүйгөөр аргаахан алхална.

Отог соогоо сугларагшад хубсаһа хунарайнгаа уһа бажууна. Хуурай юумэе нэмэржэ, байра һуурияа оложо хоронод. Нанзад үбгэн буурал толгойгоо эльбээд:

— Мушхын хүндые уруудажа бороо ороол һаа, үһээрдэг гэжэ урдань хэлсэгшэ бэлэй,— гэхэдэнь, хаяада хэсылдэжэ хэбтэһэн һуришэ хүбүүн:

— Таниие залуудаа Мушхын хүндыдэ шүдхэр хараһан юм гэжэ дуулаһан байнаб. Тэрэнээ манда хөөрэжэ үгыт,—гэбэ.

Һурагшад булта һэр мэр гэлдэжэ, Солбон, Гэлэгмаа түрүүтэй айхабтар һонирхон:

— Хөөрэгты, хөөрэгты!—гэлдээд, нюурынь гэтэн ойротобо. Аадарай түлэгшье үнгэржэ, нэгэ жэгдэ бороо нам һуужа оробо. Нанзад үбгэн ехээр энеэжэ:

— Нээрээшье зүйтэй юумэ дууланан байгаат. Үнэн ушарынь сэхэ тайлбарилжа, эдэ залуу үетэндэ хэлэхэ шухала болобо гээшэл даа. Зэмээ буруушааха, гэмээ мэдэрхэ ёһотой бшуу,—гээд үгэеэ таһалба.

— Хэлэгты, хэлэгты!— гэлдээд һурагшад эбжэгэшэлдэжэ, альгаа ташан үндэгэшэлдэбэ.

— Үни болоһон ушар юм даа. Эдир залуу, зүрхэтэй шииираг ябаа һэн бэзэб. Үмсын ахир ажалтай, үгытэй нам шэнги хүнэй хоол хубсаһаа бэдэржэ, ажал агнууриин хойноһоо бүдэржэ унатараа, улаан голоороо сасуулжа ябадаг саг һэн. Нэгэ намар, Шарлай баянай үбһэшэн болоһон жэлдээ Мушхын хүндые үгсэжэ хэрмэндэ гараба гээшэб. Мушхын хүнды гээшэ айхабтар нэлэнхы, ан элбэгтэй, баян хүнды бэлэй. Түрүүшын үдэр 12 бүудаад, үгсэжэ ябанам. Уулагар Жамбал урдаһаам уруудажа ябабал даа.

— Зай, Жамбал, олзо ямар бэ?— гэхэдэм: ехэ бахардангяар: «Олзотой, харатай сааша. Энэ һүни унтаагүй, ябажа шахуу хонооб. Тэрэ шүдхэртэй гэдэг Халзанай тээрмын хооһон гэр үнэхөөрөөл шүдхэртэй юм байна. Үдэшэ хонохо гэжэ ойронь ошооб. Нохой морин хоёрни ухаа алдажархёо. Хусаһан, үргэһэн гээшэнь аргагүй. Тэрэ дары холо боложо, амиды голтойл үдэр болгооб. Ойдошье орохо зоригни үгы. Бүтэн дээрээ бусахам» гэбэ.

Тэрэ минии эжэл, үгытэй хүн юм һэн даа. Хайралаад, хамта агная, намтай буса гэхэдэм: «Үгы, бэем тиимэшэг байна. Ламбагайда ошожо, сэржэм үргүүлхэ, заһал хүүлхэм» гээд һалаагүй. Зай, теэд өөрөө мэдыш даа гэбэб. Тиигээд ябаһан ябаһан тээшээ тарабабди. Халзан гэжэ бэе хүн үнишэг тэндэхи хара уһанда тээрмэ тодхоод һуудаг аад, наһа бараһан юм гэхэ. Эзэгүй болоһон гэрынь дээрэ зүрхэтэйшүүлдэ аягүйгөөр харагдадаг байжа, элдэб бирагүй үгэ тараһан байгаа ха.

Тэрэ үдэшэндөө хээрэ хоноод, үглөө үдэрынь бүри урагшатай агнаад, һайн харанхы болоод байхада, Халзанай тээрмын гэртэ буубаб. Хоёр нохойгоо табижархёод, моринойнгоо эмээл абажа уябаб. Һүхээ тохоногтоо хабшуулаад, түлеэ татахаа тэрэ гэрэй хажуугаар ой тээшэ ошобоб. Хоёр нохоймни дахажа ябатараа гэнтэ хабигашалдан һүүлээ хабшаад, тэрэ гэр тээшэ хаража байжа борошобол даа. Тиихэдэнь гэрэй нээлгэтэй үүдэндэ ошожо, нэгэ зуруул зурабаб. Гэрэй тэг дунда нэгэ гонзогор хүрин юумэ хэбтэхэдэл гээд, ирзагар шүдэн халта харагдаад, зуруулни унтаршаба. Зосоомнишье заригад гээ. Нохойнуудайм борохонь бүри түргэдэн, гааралдашаба. Саашаа ошожо шаралза суглуулаад, дахинаа ерэжэ харахадам, ямар нэгэ ангуушан намар эртүүр шоно алажа энээн соо үбшөөд, годод бэсыень үлгөөтэй занданъ орхижорхиһон байгаа. Тэрээниие таһа сабшажа газаа хаяад, нохойнуудаа амаруулбаб.

Хүүгэд энеэлдээд:

— Яагаа бэрхэ дахин хараа гээшэбта?

— Бил һаа дахин орохогүй байнаб даа.

— Айхагүй хүнэй айхаар даа.

— Моринтнай үргөөгүй гү?—гэлдэнэ.

— Үгы, һалхинайнь дээрэ уяһан байгааб.

— Зай, саашань хөөрэгты.

— Үглөө үглөөниинь зүүн хираяа зубшан уруудажа агнабаб. Гэнтэ нохойн ган-гон гэлдэхэдэ харан гэһээм, Шарлай баян нохойтоёо зулбайса орожо, хүлэршэнхэй, уурал бааяжа ябаба. Хараһаар тэрэниие шоо үзэбэб, бидэниие заража суглуулһан зөөриеэ хиһаад, хэнтэглээд агнажа ябана гү гэжэ һанабаб. Муу нохойтой энэ ахир ойро шадарай ан үргөөхэһөө бэшэ, юу хэхэ һэм. Энээниие айлгажархиха байна гэжэ бодобоб. Тиигээд дүтэлжэ ерэхэдэнь хараашагүй болоод, малгайгаа абанхай, иишэ тиишээ шагнаархажа байбаб. Ойром ерээд дуугархадань, ехээр залд гэжэ сошоһон хэбэртэй болоод:

— Эхэнэр хүнэй дуу дуулахые дуулана гүт?—гэбэб.

— Үгы, үгы, юу хэлэнэш?—гэбэ.

— Ай, бурхан, юун гээшэб? Яагаа бэрхэ ерэбэ гээшэбта. Намһаа юу эринэ гээшэб? Намда зөөри зөөшэ бии бэшэл,— гэжэ байжа гэмэрбэб.

— Юун болооб? Һабяаһарангүй хэлэл зэ, үсгэлдэр Жамбалтай уулзаа гүш?—гэбэ.

— Үгы, уулзаагүйб. Ондоо юумэнтэй уулзааб. Ехэл аягүй юумэн болоо. Ехэл этээрхэжэ ябанаб. Танда хэлэхэм гү, али үгым гү? Та юрэдөө өөрөө мэдэгты,—гээд шагнаархажал байбаб.

— Хэлэ, хэлэ,—гээд ойртобо. Би шэгээ муудхан, нюдөө тогтууригүйгөөр бэлтэлзүүлэн хэлэбэб:

— Үсгэлдэр Мушхын хүндын байсые тойрожо агнаа бэлэйб. Ходол эхэнэр хүнэй дуу дуулаха абяан шэхэндэм дуулдахадал гэдэг байба. Ойрто ойртоһоор хушуу тойроод, гоё хубсаһатай сэбэр, эхэнэр хажуудам туласа ерэбэл даа. Ажаглан харахадам, ехэл гажа буруу байгаа. Сэхэ урдаһаам харанагүй. Хамта агная, минии байрада ошоё. Малгайгааршни таняаб,—гээд, энэ зун үбһэндэ һууһанай тоосоондо оруулжа, танһаа абаһан энэ хуушан малгайем заагаа. Бүри айшабаб. Би үгэ алдахагүй һанаатай, шинии байрада ошохогүйб, харин ши минии хонолгодо ерэ гэбэб. Хонолгошни хаанаб? гэжэ асуубал даа. Тээ тэрэ улаан хушуунай бооридо гэбэб. Нохой халхай тэрэшни ошууҗам гэжэрхёод, ерэһэн зүг тээшээ зурыса ороод арилшоо. Би юрэдөө һанаха юумэеэ һанабаб даа.

Үдэшын боро хараан болобо. Хонохо газартаа ошожо, хуурай түлеэ ехээр татаад, түүдэбшэ нажаганаса носообоб. Түүдэбшынгээ хажууда унтари заһаад, дээрэнь түгсэг хэжэ, эмээлээ дэрлэһэн шэнгеэр хэбтүүлжэ, дахаараа хушажархёод, өөрөө галһаа холо буугаа баряад һуубаб. Моримни холо үбһэн дээрэ. Нохоймни хажуудам хэбтэбэ. Тээ нэгэ хэды болоод, үнөөхимнай дуугаа дуулаһаар орожо ерэбэл даа. Гоё зандаа. Унтари тээшэм харана. Сумаaем баряад үзэнэ. Тиигэжэ байтараа, ута шүбүүгтэй зантагар гааһанда тамхи утхаһаншуу боложо, түүдэгшэһээ гал удхан носоохотоёо сасуу муухай набтагар хубсаһатай, хүгшэн бабагар нюуртай, хоёр шара һоёотой шабганса болошобо. Урда хормой дороһоо шумбэгэр үзүүртэй хайша гарган далайжа, даха дээрэм унахынь тэндэ буудажархёоб. Буугай дуунаар «сад!» гэхэ абяан дуулдаад, юуншьегүй болошобо. Тэндээ хоноһон болоод, энэ ябанаб,—гэхэдэм, Шарлайн нюдэн шандаганай нюдэн шэнги боложо зэртышоод: «Ай, бурхан зайлуулаг» гэжэ байжа олон табые шашаа. Шаргай энэ тэрэ ламанарай хөөрөөндэ этигэдэг, дээрэ зүрхэтэй хүн һэн. Тиигээд минии баһа шагнаархахада, һөөргөө харангүй, моринойнгоо жолоо гэдэргэнь залаа бэлэй. «Намайе бү орхиит» гэжэ ябаад, хойноһоонь дахааша болобоб. Дуулаашагүй болоод, мориной шадал мэдүүлэн хатаргашоо һэн. Намһаа залгуулан үзэлшэ ламбагайн гарта орожо, һайсахан гарзада ороһон гэжэ һүүлдэ дуулаа бэлэйб. Тэрээнһээ хойшо Мушхын хүнды шүдхэртэй гэлдэжэ, шубуун зүрхэтэй ахир тахир ангуушад гэшхэхээ болёод, һүнгэ гансаараа олон жэлдэ агнаа бэлэйб. Иигэжэшье тэмсэхэ ушар болодог байһан гээшэ ха. Урда хойноншье худалаар хэлэжэ үзөөгүй хүн бэлэйб. Худалаар хэлэһэн энэ ушараа мэдэржэ, сэхэ сэбэр таанарта гэмээ мэдүүлбэ гээшэб,— гээд тархяа маажан энеэбэ. Һурагшад энеэлдэшэбэ.

— Шадаһан байгаат,—гэлдэбэ. Бүтүүхэн шагнажа һууһан Лубсан Доржиевич халан абаад:

— Үзэһэн номойнгоо шэмэ шэнгээгүй, бодол багатай заримашуулай мүнөөшье шагнахадаа үһэнэйнь үрзыхөөр хөөрэбэлта. Харанхы барга сагта энэ мэтын юумэ дэбэргээд лэ, шүдхэр гэлдэдэг байгаа бшуу. Тиихэдэ ламанар бүри һүжэрөөжэ, олзын үүдэ олодог байгаа бэшэ гү?—гэбэ.

Бороо нэгэ жэгдээр орожол, орожол, байгаа һэн.

Хилын саанаһаа

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сесси

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 9. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси «Венгри тухай асуудал» гэдэгые үсэгэлдэр хаража үзөө. США-гэй болон баруун бусад гүрэнүүдэй делегацинуудай баалалтаар энэ асуудал сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан юм. Венгри тушаа ООН-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ новозеландец Мунро тус асуудалаар элидхэл хээ. Элидхэлэй дүүрэн сасуу, США-гэй делегат Лодж үгэ абажа, Венгриин Арадай Республикые болон Советскэ Союзые хардаһан үгэ хэлэһэн байна.

Венгриин, Советскэ Союзай болон Албаниин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Мунрын элидхэл соо хэгдэһэн хардалгануудые элишэлһэн, мүн «Венгриин тухай асуудал» гэдэгэй табигдаһан ушар уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаоуулха дурагүй «хүйтэн дайнай» тала баригшадай баһа нэгэ һэдэлгэ болоно гэжэ харуулаа.

Делидэхи уласхоорондын хүдөө ажахын выставкэ

ДЕЛИ, декабриин 8. ТАСС-эй корреспондент В. Кондрашов иигэжэ дамжуулна: хүдөө ажахын уласхоорондын выставкын павильонууд Делиин эгээн түб дундахи ехэ талмай дээрэ түхеэрэгдэнхэй. Афганистан, Бирма, Германиин Демократическа Республика, Ирак, Хитадай Арадай Республика, Монгол, Польша, СССР, США, Инди болон бусад оронууд хүдөө ажахые хүгжөөлгын талаар туйлалтануудаа харуулха юм.

Выставкын нээгдэхэ хүрэтэр хэдэхэн үдэр үлөө. Зүгөөр Индиин олониитэ мүнөө выставкэ тухай угаа ехээр һонирхоно. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые эрхилэлгын талаар элдэб гүрэнүүдэй дүй дүршэлөө халан абалсаха арга энэ выставкэ олгохо байна бшуу.

Советскэ павильоной залнууд соо табигдаһан хүдэлдэг македүүд, панно, диаграмма болон фотозурагууд Советскэ Союзай хүдөө ажахын түргэнөөр хүгжэжэ байһые, Советскэ Союз дотор атомай хүсэ амгалан ажалда хэрэглэлгые, тусхайлбал, тэрэниие хүдөө ажахыда хэрэглэлгые харуулха байна.

КНР-тэ хамаатай уһанда США-гэй сэрэгэй корабль оробо

ПЕКИН, декабриин 9. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын хамаатай уһанда Америкын Холбоото Штадуудай сэрэгэй корабль декабриин 9-дэ ороод, 11 час 45 минутаһаа 15 час 41 минута хүрэтэр тэндэ ябаһан байна.

Америкын сэрэгэй кораблиин иимэ хорото ааша гаргаһантайнь дашарамдуулан, дахяад шанга уридшалан һануулга хэхые КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ даалгагдаа.

ФРГ-гэй эрхэтэд ГДР-эй тала руу ороно

БЕРЛИН, декабриин 9. (ТАСС). 1959 оной гурбадахи кварталай турша соо Баруун Германиһаа 16.900 хүн Германиин Демократическа Республикын тала руу ороо гэжэ «Нейес Дейчланд» газетэ мэдээсэнэ.

ГДР-эй тала руу һүүлэй үедэ хүнүүд бүри олоор ороно. Үнгэрһэн долоон хоногой турша соо 1.083 хүн ГДР-эй тала руу ороо гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Германиин Демократическа Республика. Кародорфдохи цементын заводой барилга. Барилгын түгэсхэгдэхэдэ завод жэл бүри 660 мянган тонно эрхим шанартай цемент үйлэдбэрилэн гаргаха юм.

Централбильдын фото.

Фашистска эзэмдэгшэдһээ оронойнь сүлөөлэгдэһөөр 15 жэлэй ойе албан [illegible] һаяхан тэмдэглээ. Энэ үе соо Албаниин хүдөө тосхонуудта угаа ехэ хуби[illegible] болоо. Гүрэнэй социалистическэ секто[illegible] хүдөө ажахын кооперативууд (1959 он[illegible] июниин 1-нэй мэдээгээр) бүхы элдэ[illegible]лэглэдэг газарай 78,5 процентые эзэ[illegible] байгаа. Шэнэ техникые болон мүнөө үе[illegible] агротехническэ аргануудые хэрэглэһэн[illegible] ашаар гүрэнэй хүдөөгэй ажахынууд, ко[illegible]оперативууд хүдөө ажахын культура[illegible]дай ургасые, мал ажалай ашаг шим[illegible] дээшэлүүлжэ шадаһан байна. **Зураг дээрэ:** Албаниин полинууд дээрэ.

Албаниин телеграфна агентствын фото.

США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Кабул орохоёо Карачиһаа гараба

КАРАЧИ, декабриин 9. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Пакистанда ошоод байһан США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Кабул орохоёо мүнөөдэр самолёдто һуужа Карачиһаа гараа.

Кабинедэй гэшүүд, дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд аэродром дээрэһээ Эйзенхауэрые мордохуулаа.

Эйзенхауэр Кабулда ерэбэ

КАБУЛ, декабриин 9. (ТАСС). США-гэй президент Дуайт Эйзенхауэр албанай хэрэгээр Карачиһаа мүнөөдэр эндэ ерэбэ.

США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Афганистанай хаан Мухаммед Захир шах хоёрой хэһэн хэлсээн тухай коммюнике

КАБУЛ, декабриин 9. (ТАСС). Хаан Мухаммед Захир шахтай США-гэй президент Д. Эйзенхауэрай хэлсээ хэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр афгано-американска хамтын коммюнике толилогдоо.

Коммюнике соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Алишье талада хамаатай асуудалнуудаар хэлсээнэй болохо үедэ, Афганистанай бэеэ даанхай, бэеэ абанги политикые хаан Мухаммед Захир шах тайлбарилһан байна. Уласхоорондын бэрхэшээлнүүдые зайсуулха, шахардуу байдал һулаоуулха зорилгоор эсэшэ сусашагүйгөөр, оролдосотойгоор хүдэлхэ шухала гэжэ үгэеэ ойлголсоһон тухайгаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Экономическа болон социальна байгуулалтыень бэхижүүлхэ талаар Афганистанда саашадаа туһалха[illegible] США-гэй хүсэжэ байһан тухай президент Эйзенхауэр найдуулга [illegible] гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө үедэ уласхоорондын бү[illegible] арсалдаанууд амгалан ёһо[illegible] шиидхэгдэхэ, хүн түрэлтэнэй бү[illegible] хүсэлэл оролдолго һайн һайхан [illegible] зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг[illegible] зорюулагдаха ёһотой гэжэ хоёр т[illegible]ла үгэеэ ойлголсоо.

Бусад правительствонуудай то[illegible]гойлогшонортой президент Эйзенхауэрай хэхэ зүблөөнһөө, тэрэшэ[illegible] Советскэ Союзда президентын ая[illegible] шалхаяа байһан ушарһаа боло[illegible] үрэ дүн гараха бэзэ гэжэ [illegible] найдажа байһанаа хаан Мухаммед Захир шах элирхэйлэн мэдүүлэ[illegible] Буу зэбсэг хуряаха арга һаяар [illegible]дохо бэзэ гэжэ найдажа байһа[illegible] хоёр тала мэдүүлээ.

Президент Д. Эйзенхауэр Кабулһаа мордобо

КАБУЛ, декабриин 9. (ТАСС). Албан хэрэгээр эндэ ерэһэн США-гэй президент Эйзенхауэр Дели орохоёо самолёдто һуужа гараба. Кабулда байха үедөө Афганистанай хаан Мухаммед Захир шах[illegible] бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуу[illegible]шадтай президент уулзаһан бай[illegible]

США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Делидэ ерэбэ

ДЕЛИ, декабриин 9. (ТАСС). Холбоото Штадуудай президент Д. Эйзенхауэр албанай хэрэгээр мүнөөдэр Делидэ ерэбэ.

Нерүгэй мэдүүлгэ

ДЕЛИ, декабриин 9. (ТАСС). Индиин парламентын штадуудай соведэй заседани дээрэ мүнөөдэр үгэ хэлэхэдээ, Индиин премьер-министр Неру иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хамааралсахагүй политикые, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикые, Панча-шилын гол ёһонуудта үндэһэлһэн политикые Инди бэелүүлдэг байгаа, саашадаа бэелүүлхэ хүсэлэнтэй. Бүхы дэл[illegible] дээрэ эб найрамдал хангахын т[illegible]лада бидэнэр оролдолго гарга[illegible] ёһотойбди гэжэ премьер-мини[illegible] мэдүүлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01217. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5128.